

Zapisnik

s 11. sastanka Radne skupine Istarske županije za ujednačavanje terminologije na talijanskom jeziku održanog u Novigradu u srijedu 16. studenog 2022. godine s početkom u 10:00 sati

Prisutni:

Istarska županija-Regione Istriana – Marina Barbić-Poropat
Istarska županija-Regione Istriana – Viviana Viviani
Grad Rovinj-Rovigno – Stellina Garbin
Grad Rovinj-Rovigno – Verena Sošić Cerin
Grad Poreč- Parenzo – Edi Zarli
Grad Pula- Pola – Cristina Sodomaco Damijanić
Grad Novigrad - Cittanova – Lorena Oplanić Marković
Grad Umag- Umago – Enver Jurdana

Odsutni:

Odvjetnica – Tiziana Paris
Grad Pula- Pola – Iva Ivančić
Grad Buje- Buie – Jelena Perossa

Gosti:

Jessica Acquavita – zamjenica župana Istarske županije
Tea Batel – pročelnica Upravnog odjela za talijansku nacionalnu zajednicu i druge etničke skupine

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda
2. Usvajanje zapisnika s prethodnog sastanka
3. Priopćenja koordinatorice
4. Razmjena gledišta o budućnosti Radne skupine sa zamjenicom župana Istarske županije Jessicom Acquavita i pročelnicom Teom Batel
5. Nazivi ustanova, tijela i udruga u Istarskoj županiji: drugi dio (v. prilog Tab 1)
6. Razno

AD 1

Na početku sastanka koordinatorica je zatražila da se zamijene 3. i 4. točka dnevnog reda kako bi se omogućilo gošćama da napuste skupinu prije završetka sastanka. Prijedlog je prihvaćen, a izmijenjeni dnevni red usvojen je jednoglasno.

AD 2

Zapisnik je usvojen jednoglasno.

AD 3

U svom uvodnom govoru, nakon što je zahvalila gošćama na njihovom prisustvu, koordinatorica je istaknula potrebu za razmjenom mišljenja o Radnoj skupini. Na prethodnom sastanku, na zahtjev pročelnice Batel, koordinatorica je pitala prisutne jesu li zainteresirani za drugi mandat. Današnji sastanak je prava prilika za raspravu o Radnoj skupini uoči novog mandata i za dobivanje smjernica u tom smislu. Tijekom tekućeg mandata Radna skupina je provodila analizu terminologije statuta općina i gradova. Koordinatorica je pitala gošće smatra li Županija, kao tijelo koje je osnovalo Radnu skupinu, da bi u budućnosti trebalo nastaviti s fokusom na pravno-upravnoj terminologiji ili postoji potreba za proširenjem na druga područja.

Prva gošća koja se obratila prisutnima bila je zamjenica župana Jessica Acquavita, koja je izrazila zadovoljstvo što sudjeluje na sastanku. Prema njezinom mišljenju, ova je Radna skupina od temeljne važnosti za upotrebu talijanskog jezika u našoj županiji. Pohvalila je rad Radne skupine istaknuvši da su članovi obavili izvrstan posao.

Kad je riječ o pravno-upravnoj terminologiji, smatra da je to zahtjevan posao s ciljem postizanja terminološke ispravnosti.

Kvaliteta jezika, prema zamjenici župana Acquavita, predstavlja osjetljivo područje. Primjećuje se osiromašivanje jezika. Održavanje visoke kvalitete jezika iznimno je važno za kulturu i identitet i iz tog razloga radna skupina uživa punu podršku zamjenice župana.

Sljedeći korak je provođenje iznađenih terminoloških rješenja, što uključuje objektivne prepreke poput potrebnih financijskih sredstava za mijenjanje određenih termina (zamjena natpisnih ploča, ponovno tiskanje memoranduma itd.). Druga prepreka je promjena starih navika i shvaćanja, što će zahtijevati dodatan napor.

Zamjenica župana je istaknula da će biti potrebne hrabre odluke, a u tom smislu u potpunosti podržava Radnu skupinu u nastojanju da objasni nadležnima kako zamjena nekih termina poboljšava kvalitetu jezika.

Što se tiče termina koji će biti razmatrani, zamjenica župana Acquavita spomenula je mogućnost da se rad proširi i na druga područja. Nadalje, zamjenica župana ohrabruje nastavak rada Skupine jer ona pruža vrijedan doprinos promociji i upotrebi talijanskog jezika.

Još jedan problem jest pitanje naših škola: kako pomoći onima koji prevode školske udžbenike na talijanski jezik. Bavljenje drugim područjima također bi se moglo uzeti u obzir.

Pročelnica Batel pozdravila je prisutne u vlastito ime i u ime župana, koji nije mogao biti prisutan, ali je iskazao interes za rad Skupine. Tea Batel izrazila je zadovoljstvo što je upoznala sve prevoditelje. Zahvalila im je na obavljenom poslu, posebno koordinatrici Marini Barbić-Poropat jer, iako su na početku namjere vodstva Županije u vezi s radom Skupine bile nejasne, posljednjih mjeseci one su se razjasnile. Tea Batel naglasila je važnost svijesti o okruženju u kojem se radi. Glosar je važan rad koji pokazuje predanost Radne skupine. U tom smislu predložila je da se Glosar predstavi javnosti u prosincu ili siječnju. Istaknula je važnost nastavka rada Skupine i namjeru da se mandat produži na 4 godine. Važno je da Radna skupina ostane aktivna. Na području Istarske županije postoje političke poteškoće u primjeni određenih termina. Pročelnica Batel potvrdila je napor kako bi se na županijskoj razini izvršio pritisak radi primjene određenih termina koji trenutno ne mogu biti uključeni u Glosar. Ujednačeni termini mogli bi se primijeniti u roku od 3-4 godine.

Što se tiče terminologije, pročelnica Batel je izjavila da termine za analizu može uglavnom birati Radna skupina. Predložila je da se u budućnosti radi na terminima koji uzrokuju najveće poteškoće.

Također je govorila o potrebi nabave programa za strojno potpomognuto prevodenje Trados. Trenutni Trados softver kojim raspolaže Županija zastario je i ne može se ažurirati, stoga je potrebno nabaviti novi. Što se tiče licenci koje bi svim članovima Radne skupine omogućile zajedničku upotrebu Tradosa, treba održati sastanak s relevantnim rukovoditeljima kako bi se osiguralo zajedničko financiranje. Pročelnica Batel predviđa da će se Trados moći početi zajednički koristiti od 2024. godine. Zatim je ponovno zahvalila prevoditeljima na njihovoj dragocjenoj predanosti i naglasila važnost usklađivanja terminologije. Termini će biti na raspolaganju i samostalnim prevoditeljima.

Koordinatorica Marina Barbić-Poropat zahvalila je pročelnici i otvorila raspravu.

Edi Zarli se zahvalio riječi i pozdravio prisutne, izrazivši svoje zadovoljstvo onim što je čuo. Naglasio je da je Marina Barbić-Poropat voditeljica Radne skupine, da je upravo ona potaknula sve, uključujući i prioritete i ključne teme koje je potrebno obraditi. Zarli

je istaknuo da Radna skupina izvrsno funkcionira i da bi, prema njegovom mišljenju, trebala postati savjetodavno tijelo. Izrazio je svoju spremnost za nastavak suradnje unutar Skupine jer mu to pomaže u poboljšanju njegovog rada. Izrazio je nadu da se ovakva dinamika ostvarivati i u budućnosti. Svaki termin se temeljito razmatra, zahvaljujući i odvjetnici Paris koja Skupini pruža objašnjenja o razlikama između termina na talijanskom i hrvatskom jeziku s pravnog stajališta. Prema njegovom mišljenju termin koji je izazvao najviše problema bio je "pročelnik" (dosad se prevodio kao "assessore", a u budućnosti postoji nada da će se prevoditi kao "dirigente"), no uvijek je moguće pronaći kompromis. Zarli je naglasio važnost međusobne povezanosti svih članova Skupine jer, u svakodnevnom radu, svaki prevoditelj radi sam. Istaknuo je da nije siguran kada je pravi trenutak za uvođenje novog rješenja ("dirigente"), ali se slaže da će biti potrebno vremena da se postupno počne koristiti, ovisno o mogućnostima svake jedinice lokalne samouprave.

Također je govorio o nadolazećem predavanju profesora Cortelazza kao prilici za slušanje talijanskih stručnjaka. Seminari će i ubuduće biti od velike važnosti.

Cristina Sodomaco Damijanić izjavila je da je vrlo zadovoljna jer se mnogo raspravljalo na sastancima. Ako prijevod termina "pročelnik" kao "dirigente" predstavlja problem, taj se termin može čak i izostaviti iz Glosara. Postavila je pitanje hoće li Glosar stupiti na snagu nakon predstavljanja i hoće li Županija pozvati gradove i općine da primjenjuju termine navedene u Glosaru.

Tea Batel je potvrdila da je problematičan termin "pročelnik", koji se trenutno prevodi kao "assessore", riječ koja ima različito značenje u Italiji i Hrvatskoj. Tea Batel smatra da "pročelnik" treba ostati u Glosaru zajedno s novim prijevodom koji je predložila Radna skupina ("dirigente"), ali će se početi primjenjivati tek naknadno.

Glosar će dobiti gradovi i općine radi primjene. Bit će predstavljen zamjenicima gradonačelnika, vijećima nacionalnih manjina, talijanskim zajednicama, svim govornicima talijanskog jezika kao i školama.

Cristina Sodomaco Damijanić smatra da je ova Radna skupina vrlo važna jer okuplja prevoditelje iz Istarske županije, koji su na taj način sada međusobno povezani, baš kao i druge profesionalne skupine TNZ-a (učitelji, nastavnici, odgajatelji). Prevoditelji u Radnoj skupini uglavnom su samouki, a pripadnost Radnoj skupini čini ih dijelom nečega većeg. Istaknula je da, budući da nismo u Italiji, teško je pronaći odgovarajuće prijevode za sve izraze. Prije nego što se Glosar predstavi, smatra da je potrebno ponovno pročitati sve zapisnike. Bez političke podrške Radna skupina neće moći postići ništa, a taj aspekt do nedavno nije bio pokriven.

Jessica Acquavita je odgovorila da će biti važno predstaviti Glosar, staviti ga u optjecaj i tražiti od svih jedinica lokalne samouprave da ga primjenjuju. Naglasila je da Županija mora biti primjer drugima.

Zamjenica župana je preuzela zadatak objasniti političarima stručne aspekte. "Assessore" je izraz koji se mnogima sviđa, no kada istarski pročelnici dolaze u Italiju, često moraju objašnjavati da nisu političari, već voditelji upravnog odjela odnosno praktičari u svojoj struci. Stoga je potrebno raditi na stručnoj osviještenosti. Zamjenica župana je ponovila da će se snažno truditi vršiti pritisak kako bi se koristio ispravan termin.

Tea Batel je govorila o objektivnim problemima poput mijenjanja imena upravnih odjela i radnih mjesta. To podrazumijeva mnoge promjene, prije svega potrebno je odobrenje Ministarstva javne uprave kako bi se promijenili pečati i natpisne ploče. Za Istarsku županiju i lokalne zajednice to znači velike troškove, a pročelnica Batel predviđa da će ovaj proces trajati barem dvije godine.

Što se tiče termina koji ne ulaze u sastav naziva, oni se mogu početi koristiti odmah. Pročelnica je podsjetila da se usavršavanja za učitelje i nastavnike održavaju jednom godišnje. Na isti način, ako Radna skupina bude trebala usavršavanja, pročelnica se obavezala osigurati financijska sredstva. Zamolila je Radnu skupinu da preda svoje prijedloge Županiji, koja će zatim eventualno kontaktirati gradove i općine. Smatra da bi bilo korisno organizirati usavršavanja za prevoditelje barem jednom godišnje.

Stellina Garbin pitala je na koji će se način Glosar staviti u optjecaj i tko će biti zadužen za to.

Tea Batel odgovorila je da će Glosar staviti u optjecaj Upravni odjel i Županija, u PDF formatu i putem QR koda.

Marina Barbić-Poropat sažela je izrečeno i zahvalila je gošćama na njihovom sudjelovanju. Njihova prisutnost i podrška daju Radnoj skupini još više snage i hrabrosti za suočavanje s drugim problematikama.

"Stručna osviještenost" – kako ju je nazvala zamjenica župana Acquavita – ono je što Radnoj skupini treba, jer nije u mogućnosti samostalno se nositi s time. Što se tiče formata Glosara, slaže se da se koriste PDF format i QR kod. Može se uzeti kao primjer Ured za slovenski jezik regije Furlanije-Juljske krajine i Zbirka normiranih pojmova koju su izradili. Na web stranici www.jeziknaklik.it mogu se pretraživati pojedinačni pojmovi na talijanskom i slovenskom jeziku. Također, cijela Zbirka može se preuzeti u formatu Excel.

Budući da će se Glosar redovito ažurirati, dakle proširivati, a možda i mijenjati, koordinatorica smatra da nije potrebno tiskati ga jer bi to proizvelo nepotrebne troškove.

Na prijedlog Tee Batel o organiziranju tečajeva profesionalnog usavršavanja, Radna skupina će proslijediti svoje ideje Upravnom odjelu. Ohrabrujuće je čuti da će se iznaći sredstva. S obzirom na vrlo specifične potrebe Radne skupine, koordinatorica smatra da bi bilo korisno organizirati prilagođene tečajeve. Budući da je Istarska županija u lipnju 2022. godine započela uspostavljati bližu suradnju regijom Furlanijom-Juljskom krajinom, sada se nada potpisivanju sporazuma između dviju regija kako bi mogla zatražiti dolazak stručnjaka iz Italije koji bi održavali tematske konferencije za prevoditelje, na primjer, o proračunu jedinica lokalne samouprave i urbanizmu.

Jessica Acquavita je izrazila svoju spremnost i spremnost pročelnice Batel da, po potrebi, povremeno sudjeluju na sastancima Radne skupine kako bi joj pokazale svoju bliskost i podršku.

AD 4

Koordinatorica je podsjetila na godišnju konferenciju stručnog usavršavanja za prevoditelje koju će ove godine održati profesor Michele Cortelazzo 24. studenog 2022. godine u Rovinju. Potaknula je članove Radne skupine da prisustvuju i pripreme pitanja koja će postaviti na temu ženskog roda u administrativnom talijanskom jeziku. Pozivi su poslani osnovnim školama, srednjim školama, sveučilištima, sudskim tumačima, novinarima i udruzi Dante Alighieri iz Pule.

Koordinatorica bi željela organizirati dvije konferencije godišnje: jednu s profesorom Ondellijem, specijalistom za talijansku pravnu terminologiju, a drugu za neko drugo područje.

Dana 28. studenog bit će održana konferencija "Bolji jezik za bolju komunikaciju između institucija i građana. Stanje u dvojezičnim područjima Slovenije i Hrvatske", koju organizira OIIFI u Trstu. Bit će govora o poboljšanju kvalitete talijanskog jezika bez političkih zahtjeva vezanih uz dvojezičnost.

Koordinatorica je također podsjetila članove Radne skupine da im je poslala obavijest o online radionici pod nazivom **Translating Europe Workshop** na temu "Jezična standardizacija, terminologija i inovacija za učinkovit i optimiziran prijevod", koja će se održati u utorak **22. studenog u 9:30 sati**. Svi zainteresirani mogu sudjelovati online.

Koordinatorica je obavijestila Radnu skupinu da je dobila dopuštenje od Istarske županije i regije Furlanije-Julijske krajine za sudjelovanje kao slušač na tečaju za usavršavanje u prevođenju pravnih tekstova sa slovenskog na talijanski jezik i obratno. Koordinatorica je navela da je prisustvovala predavanjima iz slovenskog ustavnog prava i da planira pohađati predavanja iz talijanskog upravnog i ustavnog prava. Predavanja se održavaju subotom uživo, dok su utorkom i četvrtkom online od 17:00 do 19:00. Nakon što posluša dio tečaja o talijanskom pravu, koordinatorica će podijeliti stečeno znanje s Radnom skupinom, što će biti korisno i za sam rad Skupine.

Još jedna vijest jest da su zapisnici sa svih sastanaka Radne skupine za ujednačavanje terminologije objavljeni na web stranici Istarske županije. Zapisnici trebaju biti prevedeni na hrvatski jezik. Koordinatorica je zamolila prisutne da svatko prevede jedan zapisnik (izuzev odvjetnice Tiziane Paris) do kraja mandata Radne skupine (veljača 2023.) kako slijedi:

Marina Barbić-Poropat: 1. i 2. zapisnik
Viviana Viviani: 3. i 4. zapisnik
Lorena Oplanić Marković: 5. zapisnik
Cristina Sodomaco Damijanić: 6. zapisnik
Enver Jurdana: 7. zapisnik
Edi Zarli: 8. zapisnik
Stellina Garbin: 9. zapisnik
Verena Sošić Cerin: 10. zapisnik
Jelena Perossa: 11. zapisnik
Iva Ivančić: 12. zapisnik

Što se tiče dijeljenja sadržaja sastanaka Radne skupine na društvenim medijima poput Linkedina (o čemu se razgovaralo na posljednjem sastanku), koordinatorica je postavila pitanje pročelnici Batel, koja je odgovorila da se s time ne slaže. Rekla je da su članovi slobodni objaviti postove s informacijama o mjestu i vremenu sastanka, ali bez navođenja sadržaja.

Prilikom izrade programa za skup OIIFI-ja primijećena je pogreška u nazivu "Assessorato alla Comunità Nazionale Italiana e gli altri gruppi etnici". Točan naziv je "Assessorato alla Comunità Nazionale Italiana e agli altri gruppi etnici". U vezi s tim, koordinatorica je zatražila mišljenje o ponavljanju padežnog prijedloga (tema koja je već povremeno spomenuta na jednom od sastanaka Radne skupine) od prof. Stefana Ondellija, koji je odgovorio:

Opće pravilo: za razliku od engleskog jezika, u talijanskom jeziku općeniti trend je ponavljanje prijedloga bez obzira na ostalo. "Esco con i miei amici e con le mie amiche" uvijek je ispravno. Eventualno, posebno ako se rod ne mijenja, cijela prijedložna skupina može se izostaviti: "Esco con i miei amici e colleghi" (međutim, tumačenje je da se dvije skupine – prijatelja i kolega – podudaraju). Iz tog razloga preferira se "Assessorato alla sanità e alla previdenza sociale" umjesto "Assessorato alla sanità e previdenza sociale", no u svakom slučaju bez člana. Prijedlog se ponavlja ako se radi o padežnom prijedlogu koji je spojen s članom. "Assessorato alla Comunità Nazionale Italiana e gli altri gruppi etnici" nije prihvatljivo. Ako prijedlog nije spojen s članom, može se izostaviti: "Esco con i miei amici e le mie amiche".

Koordinatorica je obavijestila prisutne da planira unijeti različite promjene u kontaktima na web stranici Istarske županije. Nazive upravnih odjela pregledao je prof. Ondelli.

Enver Jurdana izrazio je svoje nedoumice u vezi s dva pojma: "član uprave" i "predsjednik uprave".

Lorena Oplanić Marković je odgovorila da *predsjednik uprave* odgovara terminu *amministratore delegato* na talijanskom jeziku, a *jedini član uprave je amministratore unico*.

Koordinatorica je preuzela obavezu poslati ova dva pojma odvjetnici Tiziani Paris i zamoliti je da pripremi prezentaciju kako bi objasnila njihovo značenje u različitim kontekstima u kojima se koriste (tvrtke, komunalna poduzeća, udruge). Također se očekuje da će na sljedećem sastanku biti održana prezentacija odvjetnice Paris o značenju termina "ente", "istituto", "istituzione" vs. "(javna) ustanova" i "zavod".

Sastanak radne skupine zaključen je u 13:30.

KLASA: 024-04/22-03/01
UR.BROJ.: 2163-11/4-22-22

Koordinatorica
Marina Barbić-Poropat

Zapisničarka
Viviana Viviani